

Phần 6

Quyển Sáu:

Chàng Phụng Nhái Chàng Phụng Nàng

Chân Trại

Chúng ta đang nhìn thấy mặt Tsangyang Gyatso hoàn toàn mới, Ngài sẽ sớm thoát thai hoá thành, tất cả mặt trời sen, khi cánh hoa cuối cùng rụng xuống, Ngài cũng tìm được quả cuối cùng cho mình.

Tin rằng tất cả mọi người đều đang xao xuyến bởi một bài hát vì giai điệu của nó, vì lời ca nào đó, hoặc chính nó có duyên do, chính là cảm hứng thu hút. Nhưng những mặt trời, hay hoàng hôn mặt trời, luôn không nhìn thấy mặt trời, rất cụ thể lúc nào mới có thể bị những gì gặp? Đúng vậy, bị những gì mệnh mạng, chúng ta sẽ lý giải mặt trời, mặt trời kia ở bên mặt gió quay về phía chính chúng nhân sẽ thay đổi? Phải chăng vẫn có thể nắm tay nhau?

Em nay tình cờ nghe được bài hát “Hóa ra anh cũng đây” của Lưu Nhị Anh⁽¹⁾, vì sự trùng hợp của một câu ca mà khi nhìn tôi cảm thấy không thôi. “Gặp nhau trong biển những ngàn núi muôn sông, hóa ra anh cũng đây.” Tôi biết không hiểu về Lưu Nhị Anh, nhưng tôi nghe nói, cô là một cô gái cảm tính, sẽ vì tình yêu câu chuyện cảm tính. Sau đó xem phim “Dòng chảy thời gian” về Ô Trăn, biết nó lay động sâu sắc. Chính cảm thấy cô có một vẻ đẹp thanh thoát son, giống như các trẻ vùng sông nước đó, bình tĩnh một cách tự nhiên đi một trải nghiệm.

Cho em lắng nghe bài thơ,

Chôn vùi vắng âm thanh ngày xưa.

Tôi bị nỗi, dải gió dạt mạt,

những nỗi niềm cảm thấy thoáng ngời.

Tình yêu đã rõ mặt trời,

Muôn ngàn ngôn ngữ không lời nói ra.

Yêu là trải nghiệm bao la,

Hóa ra anh ở bên ta chính đây.

Ng ị x a gi ầu ầu,
 Ph ị ch ị ng ch ị có sum v ị y trong m ị .
 T n s c li u y u ào t ,
 ị v h ị c b ị ng qu ị n a ị .
 M t anh khát v ị ng ng ị ng ị ,
 Tâm tình c u r ị em th ị i trông mong.
 B ị n ng ị ngàn núi muôn sông,
 Hóa ra l ị g p anh trong ch ị n này.

Có l ị nhi u ng ị s h ị , l ị bài hát này và t Lai th ị 6 Tsangyang Gyatso có liên quan gì hay sao? ị ng, có liên quan. K ị th c v n v t trên ị u có liên quan, tình c m c a con ng ị c ng t ị ng thông. Ch ị ng qua là yêu h ị n tình thù, t ị tan ly h p, ngoài ra, còn có th ị gì? Nh ị ng có lúc, l ị c m th y gi a ng ị và ng ị v n ch ị ng chút dây m r má, b n có t ị n nh ị n c a b n, h ị n có qu báo c a h n. Ai c ị ng không th ị thay th ị cu c ị c a ai, ai c ị ng không th ị thay ị s m nh c a ai.

Tsangyang Gyatso th ị n bí m t tích t ị h Thanh H ị , c ị ng c xem là b ị tr n l ị ng ị ng, dùng tr m m c ch ị n v ị t t c quá kh ị . N u không ph ị xu t phát t t ng t ị ng h ị o, không ph ị vì m t quy n “Bí truy n” c a Ngawang Lhundrup Daji, ai b ị t Tsangyang Gyatso ph ị ch ị ng v n còn ch ị n nh ị n gian, ai b ị t Ng ị i cu ị cùng n tích ị n n ị nào? Ho c n c ị ch ị n núi r ị ng hoang dã t nh không kh ị b p nào ó, ho c ã b t ị u m t ch ị ng hành tr ị n nh ị n sinh ch ị ng có m c ị ch. Còn cái tên này, s ị mãi mãi t n t ị trong c nh m ng c a chúng ta, t ị ầu không r ị không b ị .

Bao nhiêu ng ị truy tìm, khao khát g p g Tsangyang Gyatso gi a b ị n ng ị , khao khát c Ng ị i c u r ị . L ị không b ị t, r ị kh ị i cung Potala, Ng ị i không còn là v Ph t s ị ng chí cao vô th ị ng, phóng khoáng giang h ị , th m chí Ng ị i còn không th ị gi ị c u b n thân, làm sao c u r ị c b n và t ị i. Trong “Bí truy n” v ị t Tsangyang Gyatso l u l c dân gian tr ị qua ị lo ị c nh ị ng l u l c cùng kh ị n, c ị ng s p x p cho Ng ị i vô s ị truy n k ị siêu v ị t khác th ị ng. K ị p s ng l u l c ã tr ị thành th ị th ị ch ị c a cao xanh ị v ị Ng ị i, trong hành tr ị n gian nan này, Ng ị i tr ị c sau không quên tu luy n Ph t pháp, không quên giúp ị c u ng ị .

Chúng ta d ị ng nh ị nhìn th y m t Tsangyang Gyatso hoàn toàn m ị i, Ng ị i s m ã thoát th ị i ho ị n c t, t a m t óa sen, khi cánh hoa cu ị cùng r ị ng xu ng, Ng ị i c ị ng tìm c ị qu c u ị cùng cho mình. Duy có n m h t kh ị l a

nhân gian, mặt trời rõ ràng tình ái, mặt trời chúng sinh cần gì, mặt trời tu cầu phước làm thế nào, mặt trời có thể hạnh phúc chân chính. Phiêu bạt gian khổ Tsangyang Gyatso và ai, và anh, và anh thật, cần và ánh mặt trời. Sự thật tự nhiên bị nhìn, khi nhìn Ngài thật trong chìm nổi dần dần hình thành bình tĩnh, tất nhiên đã có đường rồi như Phật, đã có vững bền và niềm tin của Phật.

Năm 1715, Tsangyang Gyatso ba mươi ba tuổi lên nà bí mật trở về Lhasa, mặt trời có thể gì mà Ngài không buông xuống? Tòa thành này đã chăng còn non sông thu về Ngài, chăng còn cô gái Ngài yêu thương, chăng Ngài trở về sau vẫn nhưng không quên mặt trời này. Còn người đã thay thế và về Phật sáng của Ngài sáng trong cung Potala kia, chăng có chút dây máu về Ngài. Lạt Lai thứ 6 Yeshey Gyatso⁽²⁾, mặt trời cái tên xa lạ, chăng qua là con trai Lha - bzang Khan tìm ra, vai trò gì của ông như Ba Sangye Gyatso và Tsangyang Gyatso năm xưa. Càng buồn cười là, Yeshey Gyatso đã là Lạt Lai thứ 6, thế thì Yeshey chăng chính là linh hồn chuyển thế của Lạt Lai thứ 5 chăng? Sự việc Tsangyang Gyatso, Yeshey mặt trời là mặt trời Lạt Lai gì hoàn toàn.

Linh hồn thành Lhasa, nghe nói năm xưa khi Ngài rời đi, mặt trời cô gái thương yêu trở về mặt trời Ngài đã sơn phòng mình thành màu vàng, giờ đây mặt trời phòng ốc y lộng lẫy tô trát mặt trời màu sơn mới. Không ai nghĩ rằng mặt trời tình cảm vô vọng, không ai nghĩ rằng mặt trời mặt trời chăng quên mặt trời mình. Lạt Lai thứ 6 Tsangyang Gyatso chăng qua chăng là mặt trời truyền kiếp thế thế của thành Lhasa, mặt trời nên quên quên cùng vẫn phải quên. Duy có tình cảm của Ngài vẫn như khối đá bất động, quanh quẩn trên bầu trời của thành Lhasa. Nếu nói còn có mặt trời gì đáng kể thì hoài niệm, có lẽ chăng còn linh hồn bài thơ tình yêu.

Phiêu bạt chân trời gần năm, Tsangyang Gyatso cảm thấy mình đã xem khắp tình ái, cần cảm thấy vô cùng mặt trời. Ngài hy vọng tìm mặt trời thích hợp để dâng chân, tâm nguyện thì, nghĩ thì bắt đầu xây dựng xã hội lý tưởng của Ngài, truyền đạo Phật pháp tình thâm, phước chúng sinh. Quá trình rong ruổi, xác thực đã cho Tsangyang Gyatso sự trải nghiệm và rèn luyện trở về cách hoạt động. Ngài thâm nhập hàng triệu, nghìn người, mặt trời, mặt trời, mặt trời, mặt trời chuyên nghiệp chuyên nghiệp không thể cần cầu. Do đó mặt trời tình yêu, không cảm xúc viết bài thơ khi nhìn thân đau lòng, khi nhìn mặt trời xem rõ ràng.

Mãi năm mặt trời, khi Tsangyang Gyatso đến mặt trời sáu nhà của tu viện Mulu Lhasa, từ Lhasa qua Thanh Hải Nam Alxa, Ngài bước vùng trời lớn mà yên bình này thu hút sâu sắc. Gặp gỡ người và người là do duyên phận, gặp gỡ người và phong cảnh là do duyên phận, Tsangyang Gyatso lên núi tiên Nam Alxa, nhìn mặt trời rõ ràng duyên xác của mình vì nhìn thấy rất sâu sắc. Chén này sắc núi trời, thiên nhiên bao la, mây lạnh quẩn quýt, khi nhìn tâm linh Ngài tìm cảm thấy bình yên.

Alxa nằm ở cực Tây khu tự trị Nội Mông Cổ, cách xa Lhasa, sự tranh chấp giữa các bộ lạc, lo ngại lẫn nhau của Tây Tạng không liên quan đến nội này. Chính thức của Alxa nằm ở phía đông, phong tục dân gian chủ yếu là nông nghiệp, lãnh thổ rộng lớn gần như một vùng thảo nguyên cách xa phân tranh. Vua gia A B o, người thống trị cao nhất ở hai cực miền này có chính công lớn lao, cùng Khang Hy chính làm ngai phò⁽³⁾, rồi cùng nhà vua sáng nghiệp, càng có thể khẳng định nội này bình yên hơn những nơi khác. Hơn nữa mấy năm nay, Lha-bzang Khan tuy vẫn chỉ nhận được Ba Sangye Gyatso, người của Tsangyang Gyatso mới, nhưng tại Lai thố Yeshey Gyatso do vậy lập lên trước giờ không có tín hiệu Tây Tạng khác. Lha-bzang Khan vẫn ánh mắt lòng người, bắt các bộ lạc liên kết với kháng, ý không rời rời ý định khu vực Alxa. Do đó, Tsangyang Gyatso này là an toàn nhất, không cần lo lắng và e sợ gì cả, Ngài có thể yên tâm này, hoàng đế nhà Minh Phất pháp, muốn cứu hộ phúc cho chúng sinh.

Tsangyang Gyatso ba mươi tuổi cùng nhau đã kết thúc hành trình gió mả miền miền của Ngài, đến gần vùng đất phía Tây Alxa, và cuối cùng sự thật ba mươi năm. Tuy trong khoảng thời gian đó có nhiều lần rời đi, nhưng cuối cùng vẫn trở về chốn này, Alxa đã trở thành quê hương kiêu hùng của Tsangyang Gyatso. Mông và Lhasa đều là quê hương của Ngài. Ngài luôn luôn nhớ nội này, là vì Ngài tận tâm cứu hộ nhân hòa bình và yên ổn, mà Alxa đã cho Ngài một cảm giác có thể yên tâm yên tâm. Cuối cùng Tsangyang Gyatso đã hóa và cùng chôn cất nội này, nay Alxa vẫn luôn truy niệm thánh tích và công đức của Lai thố Yeshey Gyatso.

Liên tục Alxa, Tsangyang Gyatso đến gần nhà Banzier Zhabu⁽⁴⁾ quý tộc Alxa. Banzier Zhabu chính là cha của Ngawang Lhundrup Daji, tình duyên thơ ấu giữa Tsangyang Gyatso và Ngawang Lhundrup Daji chính là kết nên duyên này. Lúc đó Ngawang Lhundrup Daji mới hai tuổi, theo Tsangyang Gyatso xuất gia làm sư, đến lòng học tập kinh Phật, sau đó đến Tây Tạng chuyên tu, trình độ cao thâm. Về sau người của Tsangyang Gyatso xác định linh hồn chuyển thế của Ba Sangye Gyatso, chuyển thế đi trong đó, nội người không thể lý giải.

Chuyển thế này luôn không tách rời nhân quả luân hồi. Lúc xưa Ba Sangye Gyatso gần như mọi người đều biết hai miền miền của Tsangyang Gyatso, nhưng không lẽ người của Ngawang Lhundrup Daji, linh hồn chuyển thế của vậy sau sự trở thành một thế của Tsangyang Gyatso. Duyên phận an xen phức tạp như thế, rồi cùng nên xem là nghi ngờ duyên hay là thi nhân duyên? Cùng chính Ngawang Lhundrup Daji, về cao tầng ưu tiên người Alxa Nội Mông này, vì ân sư Tsangyang Gyatso của mình mà vì thế nên quy niệm “Tsangyang Gyatso bí truyền”, chỉ để nên người cho người người tìm kiếm Tsangyang Gyatso trong màn sương dày đặc. Nhưng sách của ông chỉ là một quá nhiều điều thú vị, đã cho người của ông vô tận, nhiều câu chuyện khi người khó phân biệt giữa.

Dòng sông lịch sử dài mênh mông không bờ bến, sâu không thẳm, trỗi phi chính mình là người ích thân trải qua, nhưng không chúng ta có thể kể lại chính xác cuộc sống của ai. Tsangyang Gyatso thực sự đứng đầu trong lịch sử, Ngawang Lhundrup Daji cũng vậy, nhưng trong lịch sử lại ghi chép Tsangyang Gyatso hai mươi lần mà người qua đời. Nhưng Ngài không chết, sự phẫn nộ của Ngawang Lhundrup Daji thực sự là Tsangyang Gyatso? Nhưng Ngài qua đời ở đâu? Chết bên hồ Thanh Hải, thì thì sự phẫn nộ của Ngawang Lhundrup Daji lại là người nào? Chúng ta biết Ngawang Lhundrup Daji vì vị trí mà quy định “Bí truyền” mà họ cũng phẫn nộ thành Tsangyang Gyatso sao?

Chuyện đời mênh mang, còn chúng ta từ khi sinh ra đã mang một câu chuyện, lại trong cõi mênh mang đó. Bởi bao truyền kỳ phong nhã hào hoa đều tan thành mây khói, bởi bao vua chúa, vị thần võ u bi nhiệm vụ không còn tồn tại. Mười một ngọn núi xanh, mười một dòng sông chảy, đều có câu chuyện không thể nói thành lời; mười một ngọn cây, mười một hòn đá đều có câu chuyện không thể gì đáp. Chúng ta còn có thể dựa vào những vết tích văn vật trong những tháng ngày, tìm kiếm những gì? Nói cách khác, non sông không ngừng đổi thay này còn có thể lưu lại những gì cho chúng ta?

Ghi chú:

(1) Lưu Nhàn Anh (Rene Liu, sinh năm 1970): diễn viên, ca sĩ Đài Loan.

(2) Yeshey Gyatso (Y Hi Gia Mộc Th): Lạt Ma Lạt Ma thứ 6 không chính thức do Lha - bzang Khan lập lên vào năm 1707.

(3) Thi nhà Thanh, chúng ta công chúa gọi là “ngọc phò”, tên gọi ngọc quý “phò mã” các thi nhân.

(4) Ban T Nh Trát B .

Ch 5

Mình tôi khát vọng này có thể tìm kiếm những linh hồn nghệ thuật, nuôi dưỡng tình cảm, yên tâm giải phóng. Có lẽ này đây chúng ta là quê hương, không nhìn thấy phong cảnh thiên nhiên thu hoạch thu hoạch, nhưng có khi còn hơn quê hương.

Mình tôi khát vọng này có thể tìm kiếm những linh hồn nghệ thuật, nuôi dưỡng tình cảm, yên tâm giải phóng. Có lẽ này đây chúng ta là quê hương, không nhìn thấy phong cảnh thiên nhiên thu hoạch thu hoạch, nhưng có khi còn hơn quê hương. Có thể thu hoạch một khách chân thật là thấy nó có lòng dạt dào khoan hồng. Chúng ta là người mà

m i v i s m nh bốn ba trên th gian này, v ng l nh rong ru i n i ng ngang l i d c, không bi t cu i cùng r m c ch n nào, l i s quay v ch n nào.

Tsangyang Gyatso tr i qua bi n bi c n ng dâu, i ng i bi n i, nhi u n m trôi đ t ã khi n Ngài chán ngán. Mãi n khi g p g Alxa N i Mông C , m t vùng t có th o nguyên, qua bích và hoang m c. i v i nhi u ng i, m nh t này quá i bình th ng, ch ng có bao nhiêu phong c nh p . Nh ng Tsangyang Gyatso l i có tình c m v a g p ã xiêu lòng i v i n i này, vì Alxa ã cho Ngài c m giác an toàn, phong t c dân gian ch t phác ây khi n Ngài có m t c m giác m v quê c phiêu b t h ng tr n m i n m, Tsangyang Gyatso không ph i ch n thu n th ng th c phong th nhân tình các n i, Ngài ang l u vong, b b c bách b i th l c c a Lha - bzung Khan, Tsangyang Gyatso s ng nh ng ngày tr n chui tr n nh i. Do ó m i n m này n m gian nan, tuy c u r i c nhi u dân chúng, nh ng b n thân ch a t ng c yên n th c s .

Alxa t ó ã là quê h ng th hai c a Tsangyang Gyatso, tên tu i Ngài ã t ng khi n gió mây xao ng thành Lhasa, ng i dân Tây T ng ngày êm truy n x ng tình ca c a Ngài. Còn Alxa, m i ng i truy n t ng m i s tích c a v th n b o h th o nguyên này, các phiên b n m i không ng ng c sinh ra. Trong “Bí truy n” c a Ngawang Lhundrup Daji, ã ghi chép nhi u th n tích linh đ c a Tsangyang Gyatso. Đ ng nh Ngài th t s là m t v Ph t s ng r i xu ng nhân gian, có th n thông và pháp l c vô t n, mà t t c s m nh c a Ngài, u là vì ho ng đ ng Ph t pháp, t o phúc sinh linh, ph chúng sinh. Khi n m i ng i tin t ng, th o nguyên Alxa th t s có m t nhân v t th n k nh v y, m t v Ph t s ng t bi nh v y.

Có lúc r t khó tin, chính vì l n ch y tr n h Thanh H i, khi n Tsangyang Gyatso sau khi n m tr m v ã tri t bi n thành m t ng i khác ch ng? M t v Ph t không còn phong hoa tuy t nguy t vi t th tình, mà tâm ni m chúng sinh? T ng ng i trên ngai Ph t chót vót, ch mu n l u l c chân tr i, vì m t tình yêu, có th không c n nh ng tín ph ph c đ i chân, gi ây l u vong dân gian, l i ch ngh n tr m h , ch mu n vì h m r ng cánh c a trong lòng, mi n i luân h i b kh . Có l ch ng ng sinh m nh th t s s tri t thay i m t ng i, ng i quen thu c s bi n thành xa l , ng i ác c s bi n thành l ng thi n, ng i ích k s bi n thành vô t .

S ng, ch ng qua là th i gian m t óa hoa n , ch t, c ng ch ng qua là kho nh kh c m t phi n lá r ng. Có nh ng ng i b ng lòng ngh r ng Tsangyang Gyatso nh m t óa hoa r ng r c r ch t i, k t thúc truy n k m t i c a Ngài h Thanh H i. Có nh ng ng i l i mu n ngh r ng Ngài gi ng nh c cây b n b mà s ng, phiêu b t nhân th , vì ni m tin Thi n Ph t c a Ngài. C cây nhân gian, v i v ã ã là m t i, nh ng chúng ta luôn hy v ng hoàn m , tình duyên dang đ có th k t li u, tâm nguy n lâu n m ch a hoàn

thành có thể tròn vẹn. Một quy định “Bí truyền” đã ghi rõ ràng cho biết bao người, lập pháp hoàn thiện bản sắc của biết bao người?

Thời kỳ Tsangyang Gyatso của Alxa, nhiều sự tích kỳ diệu xảy ra đây đã cảm hứng tranh nhau truyền tụng. Còn về việc gia A B o, người thạc sĩ cao nhất của Alxa cũng đã nghe nhiều truyền kể về Ngài. Việc gia A B o liên lạc cho truyền giáo có thân phận của Alxa đi tìm Ngài, và tích thân đến quan viên cùng tín đồ nghiên cứu về việc cung, long truyền tập để về thánh thành này. Tsangyang Gyatso chọn khi nào thì thân phận của mình về bất cứ ai, nhưng nay Ngài đi lại giữa dân gian, đóng nhiều vai trò khác nhau. Alxa, Ngài chỉ là một nhà sư có trình độ Phật học cao thâm, không ai biết Ngài tên gì, cũng không ai xét nét quá khắt khe của Ngài.

Việc gia A B o là một người lính chính trị, cũng có tấm lòng thành kính với Phật giáo Tây truyền, ông cùng Lạt Ma có nguồn gốc sâu. Vì vậy năm sau, ông sẽ nhận nhiệm vụ của tri huyện Thanh, đến Litang thuộc khu Tây Khang, huyện Kelzang Gyatso⁽¹⁾ người Litang của Lhasa hành hương đi lễ tạ sòng, về Kelzang Gyatso này chính là linh ứng chuyển thể của Lạt Ma thế kỷ 6 mà dân gian nhận ra, tức là Lạt Ma thế kỷ 7.

Việc gia A B o cùng Tsangyang Gyatso gặp nhau Alxa, cũng là duyên phận của ông với Phật. Họ gặp nhau đã quên biết, chuyển từ vui vẻ. Việc gia A B o bắt đầu hút bụi khí phi phạm của Tsangyang Gyatso, cũng bắt đầu phát biểu về tội lỗi và ứng dụng thoát ra giữa việc trấn của Ngài, bên cạnh kho báu của Ngài mà nhiều mệnh của Thế gian S của Alxa, sự thật là như vậy, tạo phúc chúng sinh. Còn Tsangyang Gyatso sớm đã có cảm tình với mình thành này, Ngài đã nhận ra Alxa là chân lý của kiếp này của Ngài. Do đó Ngài đã nhận ra việc gia A B o, kết nên Phật duyên với nhân này, vì chúng sinh nhân này mà u c u phúc báo.

Năm 1717, Tsangyang Gyatso ba mươi lăm tuổi nhận sự quan tâm chi tiết của việc gia A B o, danh tiếng càng thêm truyền xa Alxa. Ngài cũng đã chấp nhận của mình, bắt đầu truyền sinh linh của mình thành này. Năm đó, Lhasa Khan bộ quân của Dzongar gửi tin, Yeshey Gyatso Lạt Ma thế kỷ 6 do Lhasa Khan lập nên trong tu viện núi Dục V⁽²⁾, về Lạt Ma thế kỷ 6 này là một người bạn năm sau đó. Dân gian Tây Tây về bàn luận câu chuyện sự tích của Lạt Ma thế kỷ 6 Tsangyang Gyatso, người thì nói rằng ngài chính là Kelzang Gyatso, linh ứng chuyển thể của Lạt Ma thế kỷ 6 làm Lạt Ma.

Nhưng năm này, Tsangyang Gyatso hóa danh làm Ngawang Chodrag Gyatso⁽³⁾, du ngoạn các nơi như Tây Tây, Tây Xuyên. Lúc đó việc gia A B o hoài nghi về thân phận của vị thánh thành hóa danh làm Ngawang Chodrag Gyatso này. Ông thậm chí cảm thấy Ngài chính là Lạt Ma thế kỷ 6 Tsangyang Gyatso đã mất tích ở Thanh Hải. Nhưng Tsangyang Gyatso truyền

sau là khâm phục của tri vương Thanh, do đó không tin nói toạc ra, chỉ tin thờ Ngài làm Thành Vương của Alxa, tin rằng Ngài càng thêm kính yêu và quan tâm.

Còn về việc phi của vua gia A B o - công chúa ở Cách Hân, thay vì vua gia A B o và trăm họ Alxa tin theo Tsangyang Gyatso như thế, thì họ không tán thành. Việc phi A B o là vua Hòa Thành Cách Cách ưu tiên của vua tri vương Mãn Thanh cũng như Alxa, tin rằng tất cả dân số quen thuộc nuôi chí u.

kinh thành bà cũng tin nghe không ít câu chuyện truyền kỳ về cao nhân giang hồ, do đó không hề ý nhà sủng tử du bần phẩm này. Sau đó qua mấy lần tiếp xúc, bà cũng bực tức và pháp luật siêu phàm của Tsangyang Gyatso thuyết phục sâu sắc, thậm chí tự cho mình là một thành kính, quy tỳ truyền đi theo Vương Thành Vương này.

Nghe nói về việc phi A B o còn dùng tóc của mình làm một búi tóc để cho Tsangyang Gyatso, khảm lên các loại châu báu, tinh xảo sắc . Hiện nay tu vị n Guangzong⁽⁴⁾ của Ni Mông Cổ vẫn bảo toàn hoàn hảo búi tóc do việc phi A B o dùng tóc kết thành và một bộ phận y phục trang sức, như ngọc tím thành kính mà nó tin rằng, nên mà xa Tsangyang Gyatso thì tất cả đều đi du chân Alxa, tin rằng tất nên duyên xưa với vua gia và việc phi A B o. Trong đời vua Tsangyang Gyatso, ngài đi sau còn phát hiện tóc của phần, càng chứng minh thói phong lưu của tình của vua Phết s ng tr tu i này. Truyền thuyết phổ biến, Tây Tạng, thờ nguyên Alxa, vì có những truyền thuyết này, tin rằng càng thêm thần bí, khi tin rằng ngài.

Trung thu năm đó, nhân dịp việc phi A B o - công chúa ở Cách Hân về kinh tri vương, bèn mời Tsangyang Gyatso cùng đi. Thế là Tsangyang Gyatso đi theo mệnh, theo công chúa ở Cách Hân vào kinh thành năm đó tin về việc phi Alxa Thành Vương Sát H⁽⁵⁾. Thế mà Hoàng T, Hoàng Cung, xem Phết l n làm bằng gỗ đàn hương do Yeshe Gyatso dâng cúng Ung Hòa⁽⁶⁾. Việc phi A B o luôn chăm sóc chu đáo, rất mực cung kính với Vương Thành Vương, khi tin rằng trên ngài đi trong việc phi vô cùng tôn sùng nhà sủng tử thân phận c thù này. Tsangyang Gyatso là Phết s ng, trên ngài Ngài như thế nên có một khí chất không gì sánh được, đi đến đâu tin rằng, tính Phết t bị của Ngài khi tin rằng ngài không thể kháng cự.

Của vua Thành Vương, Tsangyang Gyatso tin rằng nhìn thấy tình cảnh con cái và ngài nhà của Ba Sangye Gyatso bực tức giáng vào kinh. Ba Sangye Gyatso tin rằng gió mây bắt tin, nên mệnh lệnh chính trị Tây Tạng mệnh lệnh, sau khi tin rằng xu hướng, hào hoa phú quý của hôm qua tin rằng chìm vào khói bụi. Ngài chỉ tin rằng ành, ngài tin rằng gì, vậy mà họ vẫn phải chịu sự trừng phạt khốc liệt vì lợi ích của quá khứ. Như thế thì tin rằng sai sao? Thành Vương làm vua, thua làm gì, nên ngài xin rằng ai có thể thay ngài. Ngài tin rằng khuôn mặt đánh bóng gió bụi, nên ngài tin rằng chuyện tin rằng nhân quả vắng, Tsangyang Gyatso của mình khải môn vận.

M i n m gió m a không t ch , hôm nay Ngài t khách g p ng i quen, l i là tình c nh th này. B t k Ba Sangye Gyatso t ng gây t n th ng th nào i v i Tsangyang Gyatso, nh ng chung quy t u n cu i y là ng i thân m t nh t trong cung Potala c a Ngài. C ng ch có Sangye Gyatso th t s t ng b o v Ngài, ng th i t ng d y Ngài kinh i n Thi n h c, khi n Ngài c l i ích c i. Gi ây Tsangyang Gyatso nhìn ng i nhà c a Sangye Gyatso luân l c n ây mà l i b t l c, ngoài than th , Ngài còn có th làm gì?

Ai nói Ph t s ng sinh ra ã có s c m nh c a th n, có th hô mây g i gió, có th hóa chúng sinh? Trong nhân gian mênh mang, có lúc Ph t c ng không ng n n i m t chút sóng gió, vì nh lu t nhân qu , ý tr i khó trái. Khi xót xa b t r t, Ph t c ng s r i l .

Ghi chú:

(1) Kelzang Gyatso (Cách Tang Gia M c Th , 1708 - 1757): t Lai L t Ma th 7.

(2) Núi D c V ng (Chokpori): m t ng n núi Lhasa, c xem là núi thiêng c a Kim C ng Th B Tát.

(3) A V ng Khúc Trát Gia M c Th .

(4) Tu vi n Guangzong (Qu ng Tông): còn g i là Nam T , là tu vi n l n nh t c a Alxa, N i Mông C .

(5) Th p Sát H i: là ba h Ti n H i, H u H i và Tây H i trong n i thành B c Kinh. Vì xung quanh có m i chùa mi u nên g i là Th p Sát H i.

(6) Cung Ung Hòa: n m khu ông Thành, B c Kinh, là t vi n Ph t giáo T ng truy n l n nh t trên t Hán.

Chuy n Th

Chúng ta u là khách qua ng gi a ch n h ng tr n, c ng t ng hi u bi t nhân qu , l i không th l nh ng huy n c trong ó. i này n u ch u h t kh n n, xem nh là tiêu tr nghi t trái ki p tr c, i này n u suôn s bình th n, ch xem nh là phúc báo có c.

u nói m t ng i có linh tính, có th s trong m , ho c trong m t s hình nh, bi t c ki p tr c và ki p sau c a mình. B n thân gi c m chính là m t s h o, nh ng nhi u ng i l i b ng lòng chìm m trong m , m n t ng t ng m l tuy t v i, an i bu n kh trong hi n th c. “Lâm Xuyên t m ng⁽¹⁾” c a Thang Hi n T n nay v n c m i ng i si mê, là vì t t c câu

chuyện xảy ra trong mơ. Trong mơ có nhiều điều kỳ diệu, khó nói nên lời. Trong mơ, có thể không lo chuyện luân lý, pháp luật, nhân quả, không quan trọng chi tiết gian pháp luật, nhân quả luân lý, chỉ không trải nghiệm.

Chúng ta đều là khách qua đường giữa nhân gian, công việc của mỗi người khác nhau, lợi ích không thể cùng nhau hưởng thụ được. Vì vậy, nên nhìn cuộc đời này như một giấc mơ, đừng quá coi trọng. Không ai có thể nhìn thấy công việc của mình, công việc không ai có thể biết được sau lưng mình, tất cả suy đoán, đều như đúng mà sai.

Do đó, vì chuyện thế gian, tại Lai Lạt Ma các vị Tây Tạng, sinh ra lòng hi vọng, luôn không quên nhắc nhở: Rốt cuộc làm thế nào tìm được linh ứng chuyện thế gian? Chúng ta nên chú ý những điều gì có chuyện thế gian? Cần xem là có chuyện thế gian, là nào quá trình phát triển này sẽ không xuất hiện sai sót? Vì vậy làm sao tìm kiếm linh ứng chuyện thế gian và xác nhận linh ứng chuyện thế gian, trên đây đã có trình bày, nhưng vẫn có quá nhiều huy vọng không thể gì thích, khi nhìn thấy những điều không hiểu. Liệu tiên đoán đúng tin hay không? Cao tăng bói quẻ đúng tin hay không? Nhà thánh đúng tin hay không? Còn những người thiên văn thế gian kia có đúng tin hay không? Những người trên thế gian không đúng tin, vậy thì vì sao vẫn có nhiều tín phật giáo chân Phật như thế của người hóa và siêu thoát?

Muôn năm vui vẻ hạnh phúc,

Mọi điều cánh bay.

Chúng ta, ở Litang,

Rất quay lại ngay.

Bài thơ này của Tsangyang Gyatso viết trên núi ở Lhasa bằng tiếng kinh. Ban đầu nhiều người không hiểu thâm ý của nó, cho rằng Tsangyang Gyatso là người chuyên về gì ở Litang, do đó người mọi người cánh cửa tiên, bay lên trời, tìm kiếm người Ngài muốn tìm, kết thúc chuyện Ngài muốn kết thúc. Mỗi lần sau này, Tsangyang Gyatso thì bí mật tích tụ Thanh Hải, không biết điều. Thế là, các sắc thái của tu viện Ganden⁽²⁾, tu viện Drepung và tu viện Sera, đưa vào bài thơ này của Ngài, nhìn người ra đi vào đời trong đó, một phần người gọi là Litang, tìm kiếm Kelzang Gyatso, tôn làm tại Lai Lạt Ma thế kỷ 7.

Năm 1708, ngày 19 tháng 7 năm Chu tỵ tại canglung⁽³⁾ thì 12 lịch Tây, Kelzang Gyatso sinh ra ở Duokang gần Litang. Về mặt sự truyền kiếp lúc Ngài chào đời, có thể lúc đó đã xuất hiện thiên tượng khác lạ nào đó như

không ai còn ghi nhớ. Nhưng là một linh ứng chuyển thế, nhất định có ích không như người khác nghĩ. Khi Kelzang Gyatso chào đời, Tsangyang Gyatso đã một tích hợp Thanh Hải gần hai năm, còn Yeshey Gyatso do Lha - bzang Khan nâng đỡ nên đã tái sinh cung Potala một năm. Về tới Lai thứ 6 Yeshey Gyatso đi nối lại vai trò của Tsangyang Gyatso năm xưa, làm con của Lha - bzang Khan, một chỗ dựa vững chắc.

Yeshey Gyatso dù là vua Khang Hy của Đại Thanh thì anh n, ban cho n vàng, h chi u s c phong làm t Lai L t Ma th 6 nh ng ch a t ng c s sãi công nh n, c ng không c tín Tây T ng th t s kính ng ng. Còn Lha - bzang Khan một mình nắm quyền lực chính trị của hai thế giới có lòng dân, cao t ng c a tu vi n Ganden, tu vi n Drepung và tu vi n Sera h t s c b t mẫn i v i vi c Lha - bzang Khan t i n quy t nh ph l p t Lai L t Ma. Các s sãi còn lại của hai thế giới tìm kiếm linh ứng chuyển thế của Tsangyang Gyatso, sau đó trong thế giới của Tsangyang Gyatso là, họ tìm được phụng thờ của Phật giáo, chính là nơi học tiên phi bay n - Litang.

Cao t ng c a ba tu vi n l n tin ch c th c a t Lai L t Ma th 6 Tsangyang Gyatso n gi u huy n c , là ng m ch cho h n i t n t i c a linh ng chuy n th c a Ngai. Th là h ã t ch c nhi u s sãi n Litang, và tìm c a tr tên là Kelzang Gyatso, l i thông qua nghi m ch ng nhi u ph ng di n, xác nh a bé ó chính là linh ng thuy n th c a t Lai th 6. H dâng th cho vua i Thanh ra s c yêu c u ph b t Lai gi do Lha - bzang Khan l p, công nh n l i Kelzang Gyatso là thân phận linh ng chuy n th c a t Lai th 6.

Lúc đó cả thế giới Tây T ng v n gió m a rung chuy n, tuy Lha - bzang Khan ã chi n th ng Ba Sangye Gyatso, u i Ph t s ng Tsangyang Gyatso i, nh ng cách làm của họ không có một ý đồ nào. Nhi u b l c nh h ói ch m i l m le nhòm ngó y, v trí th l nh Tây T ng c a y c ng lung lay mu n . Do m y l n bi n ng, vua Khang Hy c ng không dám hành ng thi u suy ngh , nhà vua không ph b Yeshey Gyatso, gi thái trung l p tr c thân phận của linh ng chuy n th Kelzang Gyatso. Nhưng nhà vua có lòng quan tâm chăm sóc c bi t i v i a tr này, chuy n bé n trong phạm vi th l c c a b l c Khoshut t i Thanh H i, và a bé n tu vi n Kumbum⁽⁴⁾ c o u i tu h c kinh.

Mãi n n m 1717, Lha - bzang Khan b quân i Dzungar gi t, Yeshey Gyatso b giam cầm, thân phận Phật giáo của Yeshey c ng t nhiên b tín Tây T ng l t . N m 1719, vua i Thanh bình nh xong phận lo n Dzungar, m i chính th c th a nh n thân phận linh ng chuy n th c a Kelzang Gyatso. Hoàng t th 4 c a Khang Hy và m y v th n cùng ba ngàn binh s , t Tây Ninh

nhân tu vị nhân Kumbum, bố trí đội quân Hán Mông, làm tất mĩ vi c chu n b
 nghênh đón linh ng chuy n th . Năm sau, hoàng t mang n vàng và sách
 vàng c a Khang Hy ban cho t Lai L t Ma n, ng th i c hành l l n t a
 sàng long tr ng cho Kelzang Gyatso cung Potala.

Kelzang Gyatso tuy c quy t nh là linh ng chuy n th c a Tsangyang
 Gyatso, và c s sãi c a phái Gelug công nh n Ngài là t Lai th 7, nh ng
 chính ph trị u Thanh l i kiên trì Kelzang Gyatso là t Lai th 6, cho r ng
 Kelzang Gyatso là ti p nh n thay th ch không ph i k th a pháp v c a t
 Lai th 6 ã b ph tru t, không th công nh n làm t Lai th 7. Sau ó vì
 nhân dân Tây T ng tr c sau cho r ng Kelzang Gyatso là t Lai th 7, mãi
 n n m Càn Long⁽⁵⁾ th 48, khi vua Càn Long phong Jamphel Gyatso⁽⁶⁾ làm
 t Lai th 8, có ngh a ng m th a nh n Kelzang Gyatso là t Lai th 7, còn
 Tsangyang Gyatso c ng thu n lý thành ch ng tr thành t Lai th 6.

Ngày Kelzang Gyatso c hành i n l t a sàng cung Potala, tr m ngàn tín
 trong thành Lhasa ph ph c d i chân H ng S n, t ng ni m kinh Ph t, dùng
 nghi th c thành kính nh t bày t h i theo t Lai L t Ma th 7, tuyên b v i
 núi xanh nguy nga và sông ngòi cu n cu n tín ng ng c i không i c a h .
 i n l t a sàng l n này ch ng h thua kém phong quang khi Tsangyang Gyatso
 t a sàng n m x a. L ch s ch ng qua di n l i t ng màn hý k ch, th thay i ch
 là nh ng vai di n v i vấ l t qua, có m t ngày, chúng ta u s bi n m t không
 v ng b n, tr thành quá kh , tr thành l ch s .

Trên n vàng nhà Thanh ban cho Kelzang Gyatso có kh c: “Ho ng Pháp
 Giác Chúng L c Th t Lai L t Ma Chi n⁽⁷⁾”. N u Kelzang Gyatso là linh
 ng chuy n th c a t Lai th 6 Tsangyang Gyatso, th thì Ngài l ng
 nhiên ph i là t Lai L t Ma th 7.

N u Kelzang Gyatso không ph i là linh ng chuy n th c a Tsangyang
 Gyatso, th thì Ngài t n t i v i thân ph n nào? N u n m x a Tsangyang Gyatso
 th t s b nh ch t h Thanh H i, th thì Kelzang Gyatso có l th t s là linh
 ng chuy n th trong th Ngài ch ra, nh ng n u gi ng nh “Bí truy n” k ,
 Ngài không ch t i, mà phiêu b t giang h , sau cùng n nấu Alxa, th thì t
 âu ra cách nói linh ng chuy n th c a Tsangyang Gyatso?

L ch s an xen ph c t p, huy n c trùng trùng, th c là quá i l ng nh ng.
 Không ai có th a ra m t câu tr l i xác nh v vi c Tsangyang Gyatso i
 âu, làm gì, v lai l ch c a Kelzang Gyatso. B n thân l ch s chính là m t v ài
 k quá s c s , bi t bao ng i t n t i không rõ ràng, l i ra i không rõ ràng,
 tr c gi u không th t s n m gi cu c i c a mình. B n thân Kelzang
 Gyatso c ng không hi u rõ, r t cu c l y thân ph n nào ng i trên ngai Ph t c a
 cung Potala, ng i su t m y m i n m. V câu thân ph n c a mình, Ngài
 không h i, c ng không cách gì h i c. Ch ành tin t ng mình th t s là linh
 ng chuy n th c a t Lai th 6 Tsangyang Gyatso, tin t ng mình là Ph t

sống theo lý tưởng trong thế giới của Tsangyang Gyatso. Bởi vì, Litang là quê hương của Ngài.

Ngày 15 tháng 9 năm 1720, Kelzang Gyatso rời hành trình từ sân cung Potala, tôn Ban Thien thứ 5 Lobsang Yeshe làm thầy, thầy giới thiệu đi. Sau đó vào tu viện Drepung học kinh. Năm 1727, Kelzang Gyatso hai mươi tuổi, lý thuyết giới thiệu xuất Ban Thien thứ 5. Sau khi từ mình chấp kinh Kelzang Gyatso đi sâu vào sự tôn giáo, học đạo Phật pháp, thọ phúc chúng sinh. Ngài sống khiêm tốn tiết kiệm giản dị từ đó dân chúng Tây Tạng kính yêu.

Trong lịch sử Phật giáo Tây Tạng, đã xuất hiện ba vị Lạt Ma thứ 6. Trong những chuyện này, duyên khởi của Lạt Ma thứ 6 Tsangyang Gyatso, chính Ngài đã đi đến chỗ truyền pháp, lý thuyết đi truyền pháp. Những bài vị Lạt Ma này cũng chính là thanh y trên tòa vị cung Potala, bài vị của ngài đi đến màn kịch của ngài khác, những ngài đã có sự huyền diệu thân chân thực? Tsangyang Gyatso dù vậy cũng ngài giới thiệu sau ngài dòng hoài niệm, những ngài giới thiệu của Ngài rất cụ thể là một câu hỏi không thể giới thiệu. Yeshey Gyatso càng sáng bừng lên, trong cung Potala mới mới mới, nay cũng mới mới mới của Ngài cũng không tìm được. Còn Kelzang Gyatso nhận ra là bình đẳng, có lẽ Ngài cũng chính là một vị thay thế dùng những thân của Ngài thay thế một vị trí không.

Trong những nghi ngờ không thể giới thiệu thích, chúng ta rất cụ thể nên tin vào gì, không nên tin vào gì? Có lẽ chúng ta nên giới thiệu những mây trắng gió mát, nhàn nhã tươi tắn, không phiền lo, quỳ nhũn. Giới thiệu những ngài dân Tây Tạng thành kính kia, tin tưởng sự tồn tại của Thiên Phật, tin tưởng mới mới mới mới mới chú linh đạo Tây Tạng có linh tính không thể nói bằng lời. Nhưng sự không cần tìm kiếm lý giới thiệu cho câu hỏi mới mới mới mới mới chân thực của ba trăm năm trước. Câu hỏi mãi mãi là câu hỏi, hôm qua mãi mãi qua đi, câu chuyện mãi mãi chỉ là câu chuyện. Ngài giới thiệu lãnh nhận và tôi, chỉ một góc của trần thế, trầm tư yên lặng, là tất cả.

Ghi chú:

(1) Lâm Xuyên từ ngữ: bản văn trích do Thang Hiên Tông sáng tác liên quan đến “mộng”. Gấm T. Tiêu Ký (T. Thoa Ký), Mục lục, Nam Kha Ký, Hàm an Ký.

(2) Tu viện Ganden (Cam an): cách Lhasa khoảng 50 km, do ngài Tsongkhapa xây dựng năm 1409, cùng với Drepung và Sera cùng gọi là “ba tu viện lớn của Lhasa”.

(3) Rabqung: chu kỳ 60 năm của lịch Tây Tạng.

(4) Tu viện Kumbum (Tháp Nhứt): cách thành phố Tây Ninh thành phố Thanh Hải 25 km, xây dựng năm 1560, là nơi sinh của ngài Tsongkhapa ngài sáng lập phái Gelug.

(5) Càn Long (1711 - 1799): Hoàng đế thứ sáu của nhà Thanh, tên húy Hoang Lỗ, miếu hiệu Thanh Cao Tông. Trị vì 1736 - 1795, là đế chế thịnh vượng kinh tế và quân sự của nhà Thanh.

(6) Jamphel Gyatso (Chức vụ Bậc Gia Mục Thứ, 1758 - 1804): Lạt Ma thứ 8.

(7) Tên của Lạt Ma thứ 6 họ Ngô dòng Phật pháp giác ngộ chúng sinh.

Dung Nhan

Num i ng i u tr ng m t óa hoa sen trong lòng, thì c ng chính là tr ng xu ng c t bi. B n ch c n dùng ánh n ng và m a móc t i th m cho nó, dùng t m lòng l ng thi n và tình c m m áp nuôi d ng nó, thì s b ng n óa hoa tinh khi t.

Chúng sinh v n t ng, không chỉ là nói dung nhan của chúng sinh, mà còn c tâm tính và tình c m của chúng sinh. Qu th c, ng i trên i này không có dung nhan gì ng nhau, c ng không có tính tình gì ng nhau. Dù có trùng h p, c ng chỉ là t ng t và g n gi ng, m i ng i u có i m ng i khác không th thay th . Còn tính tình và hàm đ ng c a m t ng i thì có th quy t nh dung nhan ng i ó là p hay x u.

Cái g i là phúc h u thì th khí t h a⁽¹⁾, c ng là ý ó. Trong lòng có sách v , khí ch t t nhiên tr m t nh u nhã, trong lòng ch a c r m, thì chỉ là hoang nguyên l n nh n. M ng gi n bu n vui, yêu h n tình thù c a m t ng i, cho dù không bi u t ra, c ng s thông qua tâm tính b c l trên m t. Nh ng ng i t ng tr i sống gió s i, trên m t h l u gi v tang th ng. Còn ng i s ng yên n, trên m t hi n hi n dáng v bình t nh và th thái. Chúng ta u bi t, thì gian là l i dao, tu i tác l n d n lên, nó s t ng nhất t ng nhất kh c d u v t xu ng khuôn m t m t thì tu n tú. Khi th y tu i tác già i, l i không s c vãn h i, chỉ có th trách n m thánng vô tình. Có lúc, ngay b n thân mình c ng không phân bi t n i, r t cu c là n m thánng vô tình, hay là con ng i vô tình. N m thánng v n mãi xanh, chính b n nó trôi qua m t cách vô ích.

“Ph t nói m i vi c có nhân qu , ma nói t t c u ta. Chúng sinh v n t ng u vô t ng, thành Ph t thành ma u là ta.” Trong m t Ph t, m i vi c u có nhân qu , m i th c a hôm nay, là do t t c c a hôm qua, m i th c a hôm nay, l i s ki m ch ng t ng lai. Còn ma nói t t c u do t mình, tranh v i tr i, tranh nhau v i v n m nh, nh ng c ng chỉ là t ván c này nh y vào ván c khác, nào ã t ng có gi i thoát th c s . Chúng sinh v n t ng, c ng là vô t ng, tôi v n là tôi ó, b n v n là b n ó, có i u ngày hôm qua c ng nh ngày hôm nay, v y mà dung nhan hôm nay ã i thay.

T sau khi Kelzang Gyatso c hành i n l t a sàng cung Potala, c c đi n chính tr Tây T ng đ n đ n i vào n nh. V Ph t s ng tr tu i này m i ngày h c t p nghiên c u kinh v n, ch ng có bao nhiêu t p ni m h ng tr n. Sau khi t mình ch p chính, ch mu n ho ng đ ng Ph t pháp, không có lòng tranh o t quy n l c. Chính s c a a ph ng Tây T ng, ch y u do i th n tri u Thanh óng Tây T ng qu n lý. Tr n chi n tranh o t m y m i n m y đ n đ n bình l ng trong dòng ch y n m tháng. Ng i dân l ng thi n c ng nh t quên cu c chi n máu tanh gi a Ba Sangye Gyatso và Lha - bzung Khan n m x a, lãg quên cái ch t c a Sangye Gyatso và Lha - bzung Khan. Nh ng h tr c gi ch a h quên t Lai th 6 Tsangyang Gyatso, vì th tình c a Ngài l u truy n l i v n luôn vang v ng lâu dài trên b u tr i c a thành Lhasa, th m chí c a c cao nguyên Thanh T ng.

Vì không quên c th tình c a Tsangyang Gyatso, do ó c ng không quên c v Ph t s ng này, không quên c m i chuy n quá kh c a Ngài, c ng không quên c câu v s m t tích c a Ngài h Thanh H i. Có l trong nh ng tín y, có nhi u ng i n ch t v n kính yêu Tsangyang Gyatso, h s kiên trì truy tìm tung tích c a Ngài. Nh ng tôi tin r ng, a s m i ng i s hi u c tùy duyên, ch ng thà trông nom gia viên c a mình, vì Ngài c u nguy n, c ng không mu n i qu y nhi u ki p tr c i này c a Ngài. H ã tin Kelzang Gyatso là linh ng chuy n th c a Tsangyang Gyatso, th thì h nên thành tâm ng h v Ph t s ng m i, dùng i u ó ch ng th c tín ng ng không i c a h .

Tsangyang Gyatso g i thân th o nguyên Alxa, t sau khi Lha - bzung Khan ch t, c n ác m ng c a Ngài c ng ã k t thúc. Sau khi Kelzang Gyatso c xác l p làm t Lai m i, Tsangyang Gyatso càng nh trút b gánh n ng, ch có c c th an n, Ngài m i có th an n. Vua Khang Hy nhà Thanh c ng không truy c u tung tích c a Ngài n a. ã l p Kelzang Gyatso làm t Lai th 6, thì có ngh a Tsangyang Gyatso ã qua i, ho c có th nói Tsangyang Gyatso s m ã b nhà vua ph tru t, h n n a Ba Sangye Gyatso và Lha - bzung Khan l n l t ch t i, l i càng không r nh chú ý n câu v s m t tích c a Tsangyang Gyatso h Thanh H i. Hi n nay Tsangyang Gyatso s ng Alxa t do t t i không c n lo l ng b ng i i phát giác ra lai l ch c a Ngài mà em n phân tranh không c n thi t cho vùng t bình yên này.

Nh ng n m này, ph n l n th i gian c a Tsangyang Gyatso u dành cho Alxa, dành cho t t c chúng sinh Alxa. Ngài t bi l ng, ho ng đ ng Ph t pháp, là Th ng S c ng i Alxa tin th kính yêu. Th o nguyên Alxa ã l u truy n quá nhi u câu chuy n p th n k v Tsangyang Gyatso, Ngài chính là m t v Ph t có th n thông và pháp l c, vì chúng sinh m r ng c a Ban Nh c, đ n n thánh c nh B . Do ó, nh ng ng i tín ng ng Ph t giáo y thêm tin t ng sâu s c tu vi Ph t h c cao thâm c a Th ng S , c ng l ng nhiên tr thành tín kiên nh không đ i c a Ngài. S c cu n hút c a

Tsangyang Gyatso Alxa, không may may thua kém lúc Ngài cùng Potala. H tin Ngài nh tin Ph t t .

T t c m i chuy n, u l y t “Bí truy n” c a Ngawang Lhundrup Daji, v này t x ng là cao c a Tsangyang Gyatso, vì s ph c a mình ghi l i nh ng s tích truy n k .

úng th , dung nhan hôm nay ã i. Trong “Bí truy n” c a Ngawang Lhundrup Daji, miêu t dáng m o c a Tsangyang Gyatso, khi n ng i r t m c ng c nhiên vui m ng. Nói Ngài dù n h n sáu m i tu i v n gi c dung nhan tu n m , sáng chói h n ng i. Dù Ngài qu n áo lam l trà tr n trong ám n mây ph ch , c ng có th b nh n ra. Mà nh ng i u này không ch b i vì dung m o tu n nhã phong l u c a Ngài, còn b i vì thân th Ngài có th t a ra mùi h ng l , mùi h ng y gi ng nh h ng li u cúng Ph t, khi n lòng ng i th thái tr m t nh. Miêu t nh th là xu t phát t lòng sùng bái và yêu quý c a Ngawang Lhundrup Daji i v i s ph , c ng là vì si mê c a các tín thành kính i v i Tsangyang Gyatso.

Chúng ta nên tin Tsangyang Gyatso nh ng n m cu i i v n dung nhan tu n m , m t nh gió xuân, m t ch a n c thu. Cái g i là tiên phong o c t, chính là nói khí ch t c a m t ng i, dù tr i qua bao nhiêu bi n i v n có th ung dung i m m, tr m t nh bình th n. M t ng i sáng su t, th u tri t, trên ng i s vô ý b c l ra khí siêu phàm thoát t c, cao quý mà u nhã, sâu s c mà bình t nh.

Do ó b t k sau khi Tsangyang Gyatso m t tích h Thanh H i, l u l c bao nhiêu n m ch n giang h , ch u bao nhiêu m a tuy t gió s ng, nh ng v i tu vi Ph t h c và t đ ng n i tâm c a Ngài, dung nhan c a Ngài s không già nua quá s m, ng c l i s càng thêm trong tr o sáng láng cùng v i tu vi c a Ngài. Vì lòng Ngài hi n lành t bi, thông th u l ng, ngày dài tháng r ng, nh ng hào quang không che c y s l ra trong dung m o và khí ch t. Ngài lúc ó, b t k n i tâm hay v ngoài, u h n là tinh khi t p .

Tôi tin r ng nh ng ng i có tín ng ng, nh ng ng i n i tâm t bi l ng thi n, dù dung nhan c a h có p hay không, nh ng trong c t cách c a h u s toát ra m t v p t nh l ng g t h t ph n son. V p y khi n t t c nh ng ai ti p xúc u có th yên n mà bình t nh. T bi là m t s c m nh, có th c u r i nhi u ng i tr m luân trong t i ác, c ng s c m nhi m nhi u ng i hoang mang trong tr n th . N u m i ng i u tr ng m t óa hoa sen trong lòng, th thì c ng chính là tr ng xu ng c t bi. B n ch c n dùng ánh n ng và m a móc t i th m cho nó, dùng t m lòng l ng thi n và tình c m m áp nuôi d ng nó, thì s b ng n óa hoa tinh khi t.

“M t ý ngh thành Ph t, m t ý ngh thành ma, gi a thi n và ác, nhân qu i tr c. Ng m Ph t t c m hoa m m c i, ch than ng i i m t c nhìn v t,

nghe Phật pháp thì Thưa⁽¹⁾ của Phật tử, chúng ta mong người lòng yên tâm không sống.” Người có quá nhiều chuyện là, nhưng chúng ta cần kiên trì niềm tin và theo đuổi của mình, thành Phật thành ma, chỉ là giả mạt ý nghĩ. Khi người Phật tử cảm thấy hoa mạt cảm, lòng yên tâm không sống, cần gì phải lo sợ như một đao, vô tình gây ra đau đớn?

Ghi chú:

⁽¹⁾ Bông chảnh sách viết về mây sáng sủa.

⁽²⁾ Phật giáo (mahayana) còn gọi là Phật giáo là “cỗ xe lăn”, bánh xe lăn”, là một trong hai trường phái lớn của Phật giáo. Trường phái kia là Tiểu thừa (hinayana) hay Tiểu thừa, nghĩa là “cỗ xe nhỏ” “bánh xe nhỏ”. Phật giáo tập trung vào việc giác ngộ cho chúng sinh, Tiểu thừa là lý thuyết giác ngộ bản thân làm việc.

Duyên Xả

Duyên là gì? Duyên là gặp nhau ngẫu nhiên, là nắm tay chèn hạ người xa lạ, duyên là muôn hoa xuân nở lo toan, là hai phiến lá thu cùng nhau rụng xuống, duyên là lời thơ ngẫu nhiên và ngẫu nhiên, là một trái và một trái ngược nhau thì xuất hiện.

Duyên là gì? Duyên là gặp nhau ngẫu nhiên, là nắm tay chèn hạ người xa lạ, duyên là muôn hoa xuân nở lo toan, là hai phiến lá thu cùng nhau rụng xuống, duyên là lời thơ ngẫu nhiên và ngẫu nhiên, là một trái và một trái ngược nhau thì xuất hiện. Gặp nhau, quen nhau giữa biển khơi là duyên, lòng quên quên tình là duyên. Gặp gỡ, là một kỳ ngộ như một phúc, cũng là một nét đẹp sai lầm. Quên nhau, là một sự khinh bỉ hoang mang, cũng là sự kích thích trong trái tim.

Chúng ta luôn nói, tin duyên thì duyên, không nên dằn lòng làm tổn thương người bên cạnh, không nên tiếp tục thành dằn vặt. Nhưng vì sự nghiệp của người nghe cảm thấy vài thanh âm vang vọng: “Nhân sinh như một giấc mơ ngắn ngủi, hà sự thu phong bình yên. Người nhân viên khi cô nhân tâm, khi cô nhân tâm dễ bị quên⁽¹⁾.” Lòng người dễ thay, bất cứ lúc nào cũng có thể thay đổi cái cảm giác tiếp xúc với người khác, không bao giờ già đi. Do đó một sự nghiệp thành bại lâu dài, chỉ không muộn bên nhau mãi mãi. Chỉ có biệt lệ, có thể khi nào con người trở về sau khi mất đi một phần nào đó, thì sự nghiệp bên nhau lâu dài, thì sự nghiệp thì người khuyt đi một phần nào đó, mà xem như người này xao xuyến như một giấc mơ.

Dịch th :

Giá nh g p g l n u,

Gió thu sao n gieo s u qu t tranh.

Ng i x a quay ngo t th t nhanh,

L i thân nhân th o n ành i thay.

S quen bi t c a Tsangyang Gyatso và Ngawang Lhundrup Daji chính là duyên, n u Tsangyang Gyatso không yêu thích th o nguyên Alxa bình yên, Ngài và Ngawang Lhundrup Daji i này ch c ch n s i l t qua nhau. Khi Tsangyang Gyatso l n u n Alxa, Ngawang Lhundrup Daji m i hai tu i, còn qu n tã lót, ch a hi u s i. Tsangyang Gyatso m bé trong lòng, không bi t mình sau này s cùng bé k t nên m i duyên th y trò sâu s c, c ng không bi t a bé này l i là linh ng chuy n th c a Ba Sangye Gyatso, càng không bi t bé s vì Ngài vì t m t quy n “Bí truy n” ly k , gi i thích cu c i nh hoa sen c a Ngài.

Nh ng “nhân” này tr ng xu ng vào lúc nào, Tsangyang Gyatso c ng không bi t. Khi Ngài l n u tiên n Alxa N i Mông C , ã bi t mình và n i này có duyên x a r t sâu, do ó Ngài ng ng phiêu b t, an thân n i ây, g p g v ng gia và v ng phi A B o, thu nh n cao Ngawang Lhundrup Daji và b o h t t c sinh linh ây. Khi n, Tsangyang Gyatso ch bi t n i này s là quê h ng th hai trong cu c i Ngài, nh ng ch a h ngh , b n thân có m t ngày l i gi ng nh lá r ng, yên t nh ch t n i ây.

Sau khi Kelzang Gyatso t a sàng cung Potala, Tsangyang Gyatso s ng r t t t i yên n Alxa, Ngài n i này ho ng đ ng Ph t pháp, ph chúng sinh. Còn Ngawang Lhundrup Daji, t th t a c a Tsangyang Gyatso, c ng do Ngài m t tay ào t o. Ngài t ng t gom m i ngàn l ng b c rông, c Ngawang Lhundrup Daji n Tây T ng theo Ban Thi n h c kinh. Sau khi Ngawang Lhundrup Daji tu nghi p tr v Alxa, li n c Tsangyang Gyatso xác nh là linh ng chuy n th c a Ba Sangye Gyatso, do ó ông tr thành Ph t s ng chuy n th u tiên sinh ra Alxa. Nh ng thành t u c a Ngawang Lhundrup Daji, u b t ngu n t ân s Tsangyang Gyatso. Vì v y, trong “Bí truy n” ông vì t, i v i các s tích c a Tsangyang Gyatso, ông g n nh là si mê.

Trong kho ng th i gian này, Tsangyang Gyatso t Alxa đ i n Enjianle⁽²⁾ thu c h Thanh H i s ng su t chín n m. Mãi n n m 1745, Ngài m i t Enjiane h Thanh H i tr v Alxa. Tháng 10, Tsangyang Gyatso nhi m b nh, ngày 8 tháng 5 n m sau, t Lai th 6 Tsangyang Gyatso t a hóa tu vi n Chengqing⁽³⁾ c a Alxa, h ng th sáu m i t tu i. N m 1747, nh c thân c a t Lai th 6 Tsangyang Gyatso c đ i n bên h Gaoerlamu⁽⁴⁾ tu vi n Zhaohua l p tháp th cúng. Ngawang Lhundrup Daji xác nh con trai c a Tr n

Quê Công Alxa là linh ứng chuyên thạc a t Lai th 6, và ích thân m nhi m kinh s gi ng d y giáo pháp. Khi t Lai th 7 tám tu i, Ngawang Lhundrup Daji ch trì nghi th c t a sàng cho Ngài tu vi n Zhaohua, l y pháp danh Thubten Gyatso⁽⁵⁾ ó chính là Ôn ô Nh Cát C n⁽⁶⁾ n i ti ng c a Alxa.

Ch m t o n v n ng ng n ã k t thúc s m nh m i n m tr i n m sau c a Tsangyang Gyatso, tr c ti p phán nh cái ch t c a Ngài. ó là vì t t c truy n k c a Ngài ki p tr c u ã tr i qua h t, n m tháng sau này yên n t nhiên, không có sóng gió, không có chìm n i, b t c miêu t nào c ng là l ng nh ng, c ng tr thành phi n toái. Có lúc, th m chí c m th y câu chuyên sau hai m i l m tu i c a Ngài u là đ th a.

Tôi th m chí r t khó t ng t ng, hai m i l m tu i n sáu m i t tu i, trong kho ng th i gian m y m i n m này, m t v tình t ng d a vào cái gì không còn v ng v n tình duyên ngày qua n a? L nào th tình chính Ngài vì t nên u ã quên h t sao? L nào l i th c Ngài ã trao cho cô gái thu m xanh ng a g u quên h t sao? L nào l i th non h n bi n Ngài t ng nói v i cô gái Qonggyai c ng quên h t sao?

Nhi u câu th tình sâu ý n ng nh th , Ngài u quên h t sao? Ngài làm sao có th quên, tr phi Ngài th t s ã ch t, tr phi Tsangyang Gyatso đ i ngòi bút c a Ngawang Lhundrup Daji là gi , là m t th thân m h . Nh ng chúng ta nên tin t ng, ây không ph i là m t nhân v t h c u, vì trong v n c a ông dù tràn y s huy n o th n k , nh ng c ng cho chúng ta chân th c và an i. N u không có quy n “Bí truy n” y, có l cu c i c a Tsangyang Gyatso th t s ã vãn k ch vào hai m i l m tu i, sau khi h màn, câu chuyên nào s ti p đi n?

Là m , thì nên t nh l i; là yêu, thì nên ti p t c. Duyên kh i duyên di t, xem nh lâu dài, quay u c ng là v i vã. Tsangyang Gyatso hai m i l m tu i không ch t, sáu m i t tu i r t cu c v n ch t. Ngài tuy là Ph t s ng, có dung nhan không già i, nh ng tu i th l i có h n. Tsangyang Gyatso không th s ng đ n n già nua nh Bành T⁽⁷⁾, lúc ó Ngài có t n t i hay không, ã không còn quá i quan tr ng. Tu luy n nhi u n m khi n Ngài s m ã k t li u t t c n c nghi t duyên, c đ nh ng siêu thoát, t n c nh gi i ni t bàn.

Tsangyang Gyatso không ph i ã ch t, mà là ã t a hóa. T a hóa là ng i tu hành có c n c ng i ngay ng n an nhiên mà k t thúc sinh m nh. Ph t nói v n v t do duyên mà sinh, do duyên mà di t, thân th hình hài u là m ng huy n bào nh⁽⁸⁾ ng i ch t i không c n gi nó l i trên th gian. Linh h n c a Ngài c siêu thoát, s t n t i c a nh c thân ã ch ng còn m y may ý ngh a, ch p nh t v i nhân gian, ng c l i tr thành gánh n ng.

Alxa có m t tu vi n c ông o m i ng i bi t n, g i là Nam T , còn g i là tu vi n Guangzong. Tu vi n này quy mô không l n l m, nh ng danh

tiếng nói trong tám tu viện của Alxa. Nghe nói năm xưa linh tháp của nhà thân của Lạt Ma thứ 6 Tsangyang Gyatso ở đây, mỗi năm thì Cách mạng Văn hóa⁽⁹⁾ tu viện Guangzong bị hủy, sự trong chùa và tín đồ âm thầm trở về nhà thân Phật sống trong linh tháp đem ra ngoài trời, và giờ thì hài cốt cùng xá lợi của Tsangyang Gyatso, xây dựng tòa tháp màu vàng - tháp Tỳ⁽¹⁰⁾ Lạt Ma thứ 6, dùng để thờ cúng của Ngài.

Năm 1757, Ngawang Lhundrup Daji, đệ tử của Tsangyang Gyatso, hoàn thành “Bí truyền”. Còn Lạt Ma thứ 7 Kelzang Gyatso viên tịch cung Potala, đã kết thúc cuộc di chuyển mà bình thường của mình. Cùng năm, tu viện Guangzong trong núi Hulan⁽¹¹⁾ xây dựng xong, Tsangyang Gyatso được tôn làm Thành Sư. Trong tu viện thì cúng tháp của nhà thân của Lạt Ma thứ 6, mỗi năm năm 1966 vẫn còn.

“Nhất trí nhất tâm, vạn vật thiên thành, do lai tất thành” thôi nhân kh. Linh lung tâm, hàn băng chú, chích vi m m c vô tình v t. Kh liên tu nguy t, m m ng h , vô t n tang th ng vô t n l , m ng t nh lai th i nhân hà x ?⁽¹²⁾ Tình c c c bài t này, c m giác tâm linh ôi chút xao ng. Nghe không biết là ai viết, chắc m thấy nghĩ viết bài t này chắc là m t nghĩ hi n i. Câu ch không hẳn là tùy bút, nghe tình cảm trong bài t ch ng hi u vì sao lại thu hút tôi. Nếu bài t này dùng vì cao t ng khác, ng nhiên không hợp ý c nh, nghe dùng vì nh t i tình t ng Tsangyang Gyatso, đúng nh ã th a mãn tâm linh. Tuy nói cái chết cao t ng là Ni t bàn, là siêu thoát, nghe tôi luôn cảm thấy sự ra đi của Tsangyang Gyatso mang m t v p bu n khó nói thành lời, và m t n i t i c nu i không th nào h n.

Nghe nói Tsangyang Gyatso a tình, a thi n, không có quá nhiều mùi vị bí ẩn. Tình cảm trong bài t này không thích hợp với Ngài, huống chi là sau khi Ngài trải qua bị nạn bị c n ng dẫu, t n cõi Ni t bàn T nh ? Ch là sinh mệnh v n đ c ng nh t b i, i qua hành trình đ ng đ c, ai nghe i có th không tang th ng? Ai lại có th không t nh m ng? Không phải n m tháng vô tình, c ng ch ng ph i b n và tôi sống u ng, duyên n duyên i, ch t s ng có nhau, ch ng qua c ng là nh th .

Ghi chú:

(1) Tác giả N p Lan Dung Nh c, t m đ ch ng h a: i ng i n u ch nh l n u g p g , thì sao có chuyện gió thu làm chỉ c qu t au lòng. B ng đ ng c nhân thay lòng, lại nói là tình ng i luôn đ b i n i.

(2) Ân Tiêm Lạc.

(3) Chengqing (Th a Khánh) và Zhaohua (Chiêu Hóa): hai trong tám chùa ở Alxa, Ni Mông C .

- (4) Cáo Nh L p M c.
- (5) ng Gia M c Th .
- (6) Ôn ô Nh : m t h c a ng i Mãn Châu, Trung Qu c.
- (7) Bành T : m t nhân v t trong truy n thuy t Trung Hoa c cho là s ng lâu n nghìn tu i.
- (8) M ng o b t bóng.
- (9) Cách m ng V n hóa là m t giai o n xã h i h n lo n và tình tr ng vô chính ph Trung Qu c đi n ra trong m i n m 1966 - 1976, gây tác ng r ng l n và sâu s c lên m i m t c a cu c s ng chính tr , v n hóa, xã h i.
- (10) Tì: d ch âm ti ng Ph n, ngh a g c là t cháy, thông th ng ch h a táng.
- (11) Núi H Lan: n m giao gi i Ninh H và N i Mông C , Trung Qu c, dài kho ng 200 km, nh núi cao nh t 3,556 m.
- (12) T m d ch: M t m nh t b i ch a muôn ngàn x ng c t, x a nay t ng t khi n ng i kh s . Trái tim ho t bát úc thành b ng l nh, ch là v t lãnh m vô tình. Nu i ti c n m tháng, m ng p u ng phí, tang th ng vô t n ng dài vô t n, khi t nh m ng ng i n i nào?

Nhân Gian

“**T**h gian nào có ôi ng v n. Ch ng ph Nh Lai ch ng ph nàng.”

ây m i là Tsangyang Gyatso th t s , Tsangyang Gyatso rong ch i gi a cõi Ph t và sông tình, lún sâu trong ó, không th t mình thoát ra.

i ái vô ngôn⁽¹⁾. Ph t d y ng i buồng xu ng, khi n ng i hi u c th ng xót, h c c khoan dung. Phóng sinh trong h m c y hoa sen, tin r ng c u nguy n ki p này nh t nh s c tròn v n. Th p sáng m t ng n òn b tr c Ph t, tin r ng ki p này l m ng l c l i c ng có th tìm ra l i thoát. Xoay chuy n kinh luân trên ng c u Ph t, tin r ng v n m nh ba chìm b y n i s mây nh t gió nh t ây.

“Khi ta ch a sinh, ai là ta; khi sinh ta ra, ta là ai.” M i ng i sinh t n trên th gian u th ng hay th t ra l i c m thán hoang mang nh v y. Không bi t mình là ai, l i không bi t ai là mình. Có lúc i l i trên ng, luôn c m th y m t vài ng i l t qua đ ng nh ã t ng quen bi t, nh ng ch c ch n r ng i này ch a h g p g . L nào ki p tr c t ng g p g bên sông Vong Xuyên? Ho c là t ng l t qua nhau trên c u N i Hà?

Chỉ vì truy n thủy t th n tho i p ó, nhi u ng i u th y nhưng nh nh s m nh. C ng gi ng nh á tam sinh trên á ã vì t ki p tr c ki p này c a mình, b n và tôi m t th i ng bên á tam sinh, xem luân h i n rõ ràng xác th c. Cho r ng nh v y thì có th ghi nh t t c , không tái ph m l i l m t ng t , không ph b c ng i không nên ph b c n a. Ai hay v i vĩ qua c u N i Hà, v n ph i u ng chén canh M nh Bà n u b ng n c m t ki p này c a mình. Canh M nh Bà là n c quên tình, sau khi u ng, li n quên h t t t c , t ó i vào luân h i v i linh h n s ch s .

S d nhi u v t Lai L t Ma tr c khi ch t d oán tung tích linh ng chuy n th c a mình, là vì h còn ch a viên t ch, còn ch a i qua Vong Xuyên, ch a u ng n c quên tình. N u u ng vào, m i th i này s th t s tr thành mây khói thoáng qua. Nh ng ng i c ch n làm linh ng chuy n th hoàn toàn không bi t ki p tr c c a mình, h là vì l i tiên oán c a ng i khác và các ki u suy oán, m i vì linh h n c a ki p tr c, gánh vác trách nhi m c a ki p này. Nh ng chúng ta nên tin r ng, Ph t là viên mãn, s không tr ng ph t b t c ai, s không vô duyên vô c làm phi n b t c ai. Do ó t Lai L t Ma các i, dù tr i qua th ng tr m ra sao u không có b t c oán trách nào. Vì m i th c a ki p này, bén duyên ki p tr c, dù ki p này là phúc hay là h a, chúng ta u ph i i ãi và hóa gi i b ng m t t m lòng t bi mà bình th ng.

M t i c a Tsangyang Gyatso quá i m h , s ng m h , ch t m h , sau khi m t tích h Thanh H i l i càng m h . Ngay c linh ng chuy n th c a Ngài c ng khi n ng i khó phân bi t. Tsangyang Gyatso r t cu c có ph i là linh ng chuy n th c a t Lai th 5 hay không? N u không ph i, vì sao muôn ngàn ng i l i c tìm ki m Ngài? Nh ng ã là linh ng chuy n th c a t Lai th 5, thì vì sao l i có lòng d m m y u tr m m i nh v y, vì sao c cu n vào trong c c đi n chính tr h n lo n, làm con r i nhi u n m, cu i cùng còn g p ph i ki p n n ph tru t? ày a n m c trên ng áp gi i v kinh, khi n mình tung tích không rõ. H Thanh H i vì công chúa V n Thành mà m l , vì Tsangyang Gyatso mà ý v sâu xa.

Tsangyang Gyatso b ng i hi u nh m là t Lai gi , nh ng tr m ngàn tín Tây T ng kính yêu Ngài, tr c sau nh n nh Ngài chính là t Lai L t Ma th 6, ch a t ng thay i. Dù Ngài ph m ph i l i l m không th bù p, ng i trên ngai Ph t cao ng t, l i tham luy n tình yêu nam n trên i. Phóng ãng trong quán r u nh c a thành Lhasa, l c mình bi n hóa, tr thành tình lang phong l u tiêu sái trong m ng c a nhi u cô gái. Bi t bao ng i b th tình c a Ngài mê ho c n th n h n iên o, mà quên Ngài là Ph t, là m t v Ph t s ng nh s n không th có tình yêu. S m nh c a Ngài chính là s ng trong cung Potala, ho ng d ng Ph t pháp, hóa chúng sinh, ngoài ra không có gì khác.

Cho n hôm nay, chúng ta v n không th nh n nh Tsangyang Gyatso r t cu c là b nh ch t hay là m t tích h Thanh H i. Cu c i Ngài chung quy nên

có kết cục thế nào mà xem là trăn trở, hoặc gì gì đó không có vấn đề, hoặc gì đó bất cứ một kết cục nào cũng là vấn đề của Ngài. Chúng ta không cần so sánh quá nhiều, vấn đề bản thân quá nhiều, cũng gì gì đó như những nhà, không cần quan tâm Ngài là Tsangyang Gyatso của cung Potala, hay là Dangsang Wangpo của thành phố Lhasa, Ngài chính là Ngài, Ngài là tình mà hiện thân. Ngài kết thúc cuộc đời của mình năm hai mươi lăm tuổi, hay sau khi trải qua nhiều truyền kiếp trong “Bí truyền” của Ngawang Lhundrup Daji mà hiện thân hóa, đã không quan trọng nữa. Vì lịch sử chìm nghỉm đi, chúng ta sẽ mãi không tìm ra được câu trả lời xác định, mà chỉ truyền tụng là ông công.

Lấy ví dụ, linh ứng chuyển thân của Tsangyang Gyatso rốt cuộc là ai? Là Kelzang Gyatso Litang theo lời tiên đoán trong thân của Ngài chăng? Nếu hai mươi lăm tuổi chết thì Thanh Hải, có lẽ linh ứng chuyển thân thế này là Kelzang. Nếu sáu mươi tuổi chết thì lẽ có khả năng là Ôn ô Nh Cát Căn do Ngawang Lhundrup Daji làm chủ. Mà cũng có lẽ chúng phi là ai, linh ứng chuyển thân của Lạt Ma thứ sáu thì tình thế có lẽ là một nhân vật thế gian vô danh, hoặc có lẽ ẩn ẩn bên Vong Xuyên làm một cây hoa bên bờ, quên mất luân hồi.

Thật ra tôi chẳng nghĩ rằng Tsangyang Gyatso chết thì Thanh Hải, chết vào năm hai mươi lăm tuổi, tôi chẳng nghĩ về việc tiếp sau của Ngài có bao nhiêu thân thế và pháp lực. Vì vì tôi, Tsangyang Gyatso là một vị Phật sống, sống vì tình. Trong cung Potala, tuy Ngài không dùng hành vi thế tục để phức tạp hóa, nhưng thế tình của Ngài, sự đượm ngấm nhân gian của Ngài chính là hóa thân thế gian vì lợi ích ngàn đời. Mà nếu khi chúng ta ghi lòng tạc dạ, trải qua là vị Phật sống trợ giúp tu nhân mã a tình yêu, là như tình phong hoa tuy nguy hiểm của Ngài.

“Thế gian nào có đời sống, Chẳng phải Nh Lai chẳng phải nàng.” Đây mà là Tsangyang Gyatso thế này, Tsangyang Gyatso rong chơi giữa cõi Phật và sông tình, lún sâu trong đó, không thể tự mình thoát ra. Ngài là tình thế này, khi nào yêu yêu sâu sắc, yêu yêu xa xôi. Ngài rốt cuộc là chấp mê, hay là không; là rời bỏ, hay là không rời bỏ, là sống, hay là buông xuôi, đều không quan trọng nữa. Trải qua Vong Xuyên, vào luân hồi, trải trên đời, là kiếp mới.

Kiếp này, dù Tsangyang Gyatso đi vào vai trò nào, dù là người không quen biết gặp gỡ trên đường đi về, gặp nhau cũng như thế này quay về vì Ngài. Quên đi thôi, quên đi thôi. Lãng quên kiếp trước Ngài thế này, kiếp này, và kiếp sau. Tất cả đều là biến đổi, tất cả đều tan thành mây khói. Nếu thế này không có vấn đề, vì sao vấn đề có nhiều người như thế này trôi đi như những chiếc lá trên sông Tây Tạng, biết rõ là người đi đàng đi đàng, lại vì si tâm không tìm kiếm kiếp trước kiếp này của Ngài? Tôi nghĩ bởi vì Ngài là Phật của chúng ta, là trên thế gian của chúng ta.

Tôi trông nhân kiếp này, ai gặt quí kiếp sau. Gió lộng mệnh mang chến cao nguyên không lối, mây trắng nỉ vô tâm không lối, núi thảnh thái không lối. Chúng ta nay như thế, vì mệnh lịch a gi n n, có thể suốt kiếp kiếp gì kín nh b ng. Hãy chúng ta hãy v n m thán ôn h u khoan dung, kh n m t l i nguy n l ng th n, ch nguy n m i m t dòng sông trên th gian này u có th trong v t không b i, m i m t ng n núi u có th ôn hòa tr m t nh, m i m t vùng th o nguyên u có th không chia ôi b . Nguy n non sông t i p, th i th nh yên vui.

Ghi chú:

⁽¹⁾ Tình yêu l n lao sâu s c không c n tr c ti p bày t b ng l i nói.

H T